

styling Nicole Huisman _ haar en make-up Corinne van der Heijden _ met dank aan Loya Hotel Amsterdam
jumpsuit Just in case schoenen Marc Cain

YORA MAAKT ER WAT VAN

fotografie ROBIN DE PUY

In 2009 won cabaretière YORA RIENSTRA (31) het Amsterdams Kleinkunst Festival en vorig jaar deed ze in DE WERELD DRAAIT DOOR een bijzonder accurate IMITATIE van boerin Jeannet. 'We maken er wat van' is haar nieuwe droogkomische VOORSTELLING.

tekst MINOU OP DEN VELDE

De zaal moet keihard lachen als je vertelt dat je net moeder bent geworden. Je zeikt het moederschap altijd zo treffend af dat niemand gelooft dat het waar is. Waarom ben je eigenlijk voor de bijl gegaan?

'Drugs, drank, hypnose...?' Steeds als Anne (haar vrouw, red.) erover begon zei ik: ik wil het niet. Punt. Want met een kind leg je je helemaal vast. Maar vorig jaar werd ik dertig, en ik dacht: oké, ga ik de rest van mijn leven alleen maar werken? Of... is er nog iets anders? Ik dacht: ach, we kunnen het er weleens over hebben, hoe we het voor ons zouden zien. En zo is het er langzaam ingeslopen. Ik heb in feite nooit besloten dat ik het wilde. Wat dat betreft ben ik meer een man. De vrouw moet gewoon zwanger worden en dan voegt de man zich er wel naar. Haha! Praktisch gezien heb ik ook de functie van de vader. Ik werk, doe het vuilnis en ik heb onze zoon aangege-

ven bij de gemeente. Anne doet de verzorgende stukken. Ik praat er ook over als een man, ik heb ineens veel aansluiting met vaders. Zo van: die hormonen van die vrouwen, dat is toch niet normaal man.'

En 's avonds ga je naar 'de zaak'.

'Ja, Samuel was nog niet geboren of ik stond alweer te spelen in Almelo.'

Je dacht: wegwezen?

'Nee, dat was een moeilijk momentje. Maar ik vond het leuk om te merken dat ik niet na een uur dacht: o, ik wil hem weer zien.'

Heb je nog geen traan gelaten als je naar hem keek, van uliem geluk?

'Nee, haha! Wat is dat dan, uliem geluk? Ik word vaak voor de gek gehouden, door mensen die zeggen:

"Die zwangerschap was een feest!" Al die opgedirkte verhalen, al dat recht praten, ophouden, opblazen, terwijl ze eigenlijk denken: jesus wat heftig. Ik vind het heel leuk dat ik hem zie opgroeien, iemand die ook weer op een bepaalde manier naar de wereld gaat kijken. Maar die roze wolk heb ik gewoon niet. Daar gaat mijn voorstelling ook over. Ik vind juist veel geluk door het leven te benoemen zoals het is. Ik geloof ook niet in de ware liefde. Ik zou heel lang bij Anne willen blijven. Maar om dan te zeggen: de buit is binnen, ik hoef nooit meer verder?'

Je draagt anders wel haar ring.

'Ja, die hadden we gekocht, twee voor de prijs van één, een dag van tevoren. We waren nooit van het trouwen, maar anders kon ik Samuel niet adopteren. Kijk, in een relatie zeg je vaak nee. Hè bah, hè gat, doe nou niet. Weet je wel? Maar ik vond het stiekem heel leuk om tegen Anne ja te zeggen, want ik had niet verwacht dat ik dat ooit zou doen. Ik was één →

grote jankebalk die dag. En de volgende ochtend werd ik wakker en dacht: wat doet ze nou weer? Laat me nou effe.’

Het eerste wat je zegt in je voorstelling is: ‘Voor mensen met een relatie, verwacht er niet te veel van!’

‘Er wordt veel in mooie plaatjes gedacht om het leven draaglijker te maken. Alles moet luchtig, hapsnap en enthousiast. Mij vallen juist altijd de mensen op die daar net buiten vallen. Ik herinner me een verjaardag met een groepje vrouwen aan de ene kant en een groepje aan de andere kant. Een vrouw zat midden in die kamer en probeerde bij beide groepjes aansluiting te vinden. Ze kwam er maar niet tussen. Toen ging ze maar haar lippen stiften, en uiteindelijk vertrok ze. Ik observeer dat en het ontroert me. We kunnen contact leggen via de modernste technieken, maar in het dagelijks leven is communiceren blijkaar nog een heel groot probleem als het om echte gevoelens gaat. Wat mij fascineert, ook als cabaretier, is dat niemand – en ik ook niet – dat patroon doorbreekt.’

Wanneer is dat observeren van andermans gedrag begonnen?

‘Ik was op de lagere school al een kijker. Ik was ook veel alleen. Vond ik heerlijk. Ik had (begint te lachen) vier *imaginary friends*: Rick, Nel, Angélique en Minoes. Ik was heel gelukkig hoor, als eenling.’

Was die rol wel zelfverkozen?

‘Tot mijn vijftiende, zestiende ben ik elke dag gepest. Misschien was ik wel zoals die vrouw op dat feestje.

Dat ik dat herken. Ik werd altijd buitengesloten. Maar ik had een heel leven daarnaast, dat mij heeft gered. Thuis was ik extravert, hing ik de clown uit en zat ik uren achter de piano. Ik ging naar Circus Elleboog. Of ik ging buitenspelen met Rick, Nel, Angélique en Minoes!’

En wat deed je dan?

‘Hou op, mensen vinden mij gestoord als ik dit zeg!’

‘Eigenlijk VERLANG ik van mensen dat ze zichzelf laten zien, maar zelf vind ik dat het MOEILIJKSTE wat er is’

Ik mocht Anne bellen als voorbereiding op dit interview. Zij vertelde dat je je kwetsbare kant zelfs niet aan haar laat zien.

‘Dat klopt. Dat vind ik op het podium ook moeilijk. Als het echt gaat over mijn gevoelens, of waar ik door word gekwetst, dan gaat er altijd – plof – iets op slot. Ik ga altijd maar door – werken, liedjes schrijven – maar ik durf niet stil te zitten en me te realiseren wat me dwarszit, en dat tegen een ander te zeggen. Eigenlijk verlang ik van mensen dat ze zichzelf laten zien, maar zelf vind ik dat het moeilijkste wat er is. Nu met de baby bijvoorbeeld. Dat ik denk: wilde ik dat eigenlijk wel? Ik vind hem heel leuk, maar ik wil ook aan mijn carrière

werken. Ik denk steeds: is mijn leven nu opgehouden, heb ik het niet waargemaakt?’

Nef zei je: ik blokkeer ook als ik op het podium sta.

‘Nou, in mijn liedjes kan ik mijn gevoel wel kwijt. Ik blokkeer eigenlijk nu ik een voorstelling moet maken, en moet bedenken waar die irritaties, grappen en liedjes eigenlijk vandaan komen.’

Misschien heb je behoefte aan oprechtheid?

‘Ja! Over durven uitkomen voor wat je wilt. Daar heb ik een scène over geschreven. Een vrouw gaat stofzuigen, maar dan vindt ze in die slang een slipje, en vervolgens doet ze de klep open en vindt ze een hak, beha’s, een lippenstift. Dus zij wordt boos, en dan gaat de telefoon, het is haar man en zij besluit dat ze niets heeft gezien. (flemend): “Hai schat, wat wil je eten?” Dat fascineert me: wanneer kies je ervoor om je leven te veranderen? Ik ben zelf mijn hele leven bezig geweest met níét kiezen, voor een relatie bijvoorbeeld. En nu ik een kind

heb roep ik weer: ik ga niet alles voor hem opgeven!

Terwijl ik ook kan besluiten: ik maak er wat van.’

Het is zelfs de titel van je voorstelling.

‘Ja, *We maken er wat van*, namelijk we maken van niks iets. En is dat een troost of een irritatie?’

Kon je als kind wel makkelijk praten over wat je dwarszat?

‘Niet echt. Ik slaapwandelde elke dag. Volgens de huisarts kwam dat omdat ik overdag te weinig verwerkte. Ik

moest elke dag opschrijven wat ik het leukste vond en wat het stomste. Jarenlang deed ik dat, vanaf mijn zevende. Maar ik herinner me dat ik het stomste niet durfde op te schrijven. Dat ik zo verdrietig was omdat klasgenoten me dwarszaten. Theater maken heeft me geholpen om mijn angsten te bezweren. De dood, daar ben ik tot in mijn puberteit heel bang voor geweest. Ik ben nog steeds een hypochonder. Maar nu heb ik een meezinger gemaakt, met als refrein: “Dood dood dood, iedereen gaat dood...” Ik zing de dood tegemoet. Als ik zelf zou overlijden zou mijn grootste angst zijn dat niemand het erover heeft.’

Ik begreep dat jouw obsessie met de dood is ontstaan doordat je rond je twaalfde heel hard bent gevallen.

‘Ja, op mijn hoofd, van een paar meter hoogte. Ik kon daarna een tijd geen afstanden meer inschatten, rekenen lukte niet meer, ik had elke dag hoofdpijn. Een paar weken lag ik in het ziekenhuis. Daar liepen kinderen zonder haar. Het meisje in het bed naast me stierf. Alle dood en verderf kwamen keihard binnen. Uiteindelijk bleek dat ik een lichte hersenbeschadiging had, en dat kan zich nooit meer helemaal herstellen. Ik zou naar de havo gaan, maar ik moest naar een lom-school. Daar zaten kinderen met ADHD en agressieproblemen. Soms ging ik maar onder de tafel zitten, omdat er weer een stoel door de lucht vloog. Een jongen sprong een keer bovenop me, en probeerde haren uit

mijn hoofd te trekken. Het was extreem. Je voelde: dit is het eindpunt. Hier moet ik weg. Ik ging keihard werken. Ondertussen zat ik op de jeugdtheaterschool. Ik wilde actrice worden, of pianiste, en ging op zangles. Want ik dacht: als ik het nu

‘Ik pas niet in HET PLAATJE van hoe het hoort. Omdat ik... soms ook niet weet HOE DAT MOET’

niet doe bereik ik nooit meer wat. Na drie jaar kon ik naar de havo. Het was zo’n opluchting toen ik mijn eindexamen haalde. Dat gaf me zelfvertrouwen. Op naar de toneelschool! Daar ontdekte ik dat wat vroeger mijn zwakte was, dat je niet bij de groep hoort, mijn kracht was. Op de toneelschool word je juist gewaardeerd als je een persoonlijkheid bent. Je moest bestaand materiaal doen bij de auditie, maar ik dacht: ja daaa! Ik zing mijn eigen liedje, wat ze er ook van vinden. En ik werd aangenomen. Geen compromis sluiten, dat gevoel is overgebleven.’

Er is een scène waarin je je hoofd op de piano legt en zegt: ‘Wie je was, daar gaat het om.’

‘In mijn vorige show deed ik vooral typetjes. Het was: hallo, hier ben ik! Vind mij leuk! Nu ga ik terug naar mezelf. Ik ben helemaal niet zo’n

enthousiast persoon. Ik ga het liefst traag door het leven, mijmerend met mijn hoofd op de piano. Op de toneelschool moest ik op hakkenles, om rechterop te lopen. Ze zeiden altijd: Yora heeft een lui lichaam. Ik ben 1,83 en mijn armen gaan alle kanten op, maar ik ontdekte dat dat juist heel komisch is. Daarom hou ik ook van Mr. Bean. Hij is ook een kijker die wil meedoen, maar dat lukt hem fysiek niet.’

Anne vertelde me dat je bij jullie eerste afspraakjes nooit gedag zei maar gewoon wegliep.

‘Ja! Of ik gaf haar een schouderklopje, haha. Werd ze razend van! Ik pas niet in het plaatje van hoe het hoort. Omdat ik... soms ook niet weet hoe dat moet. Toen ik terug kwam op de havo besloot ik me nooit meer te laten pesten. Ik werd grof, recalcitrant. Ik werd de entertainer, met de praatjes.

Anne heeft me geholpen om meer te zijn dan alleen maar de clown die de boel vermaakt. Ik heb nu zelfs een gevoelig lied voor mijn zoon geschreven. Ik dacht: jeetje,

hoe kan ik hem nou zeggen dat hij zijn eigen pad moet kiezen? Dus zing ik: “Heb geen richting en raak de weg weer eens kwijt.” Het leven wordt tegenwoordig helemaal voor je uitgeschreven. Waar kun je je nog over verwonderen? Wat je niet kent google je gewoon. Ik vind het mooi als ik mensen met mijn voorstelling kan verbazen. Dat ze denken: o, zo kun je ook naar de wereld kijken.’ ←

‘We maken er wat van’ gaat op 26 januari 2012 in première in het Amsterdamse Theater Bellevue. Kijk voor de speeldata op www.yorariestra.nl